

Věnujeme zvukovým nahrávkám v ČR potřebnou péči?

Aktuální informace z oblasti zvukových dokumentů

PhDr. Iva Horová
iva.horova@techlib.cz

Mgr. Helena Novotná
helena.novotna@mail.muni.cz

Blok expertů

MU KISK, 7. 11. 2019

anotace přednášky

Současná situace v oblasti péče o zvukové nahrávky v ČR.

Srovnání se stavem v zahraničí.

Zvukové dokumenty v projektech VISK.

K otázkám průzkumů a popisu zvukových dokumentů v paměťových institucích.

Aktuální velké projekty: Virtuální národní fonotéka a Nový fonograf:

Jakou hrají roli, co knihovnám přinášejí a jak lze spolupracovat.

Osnova

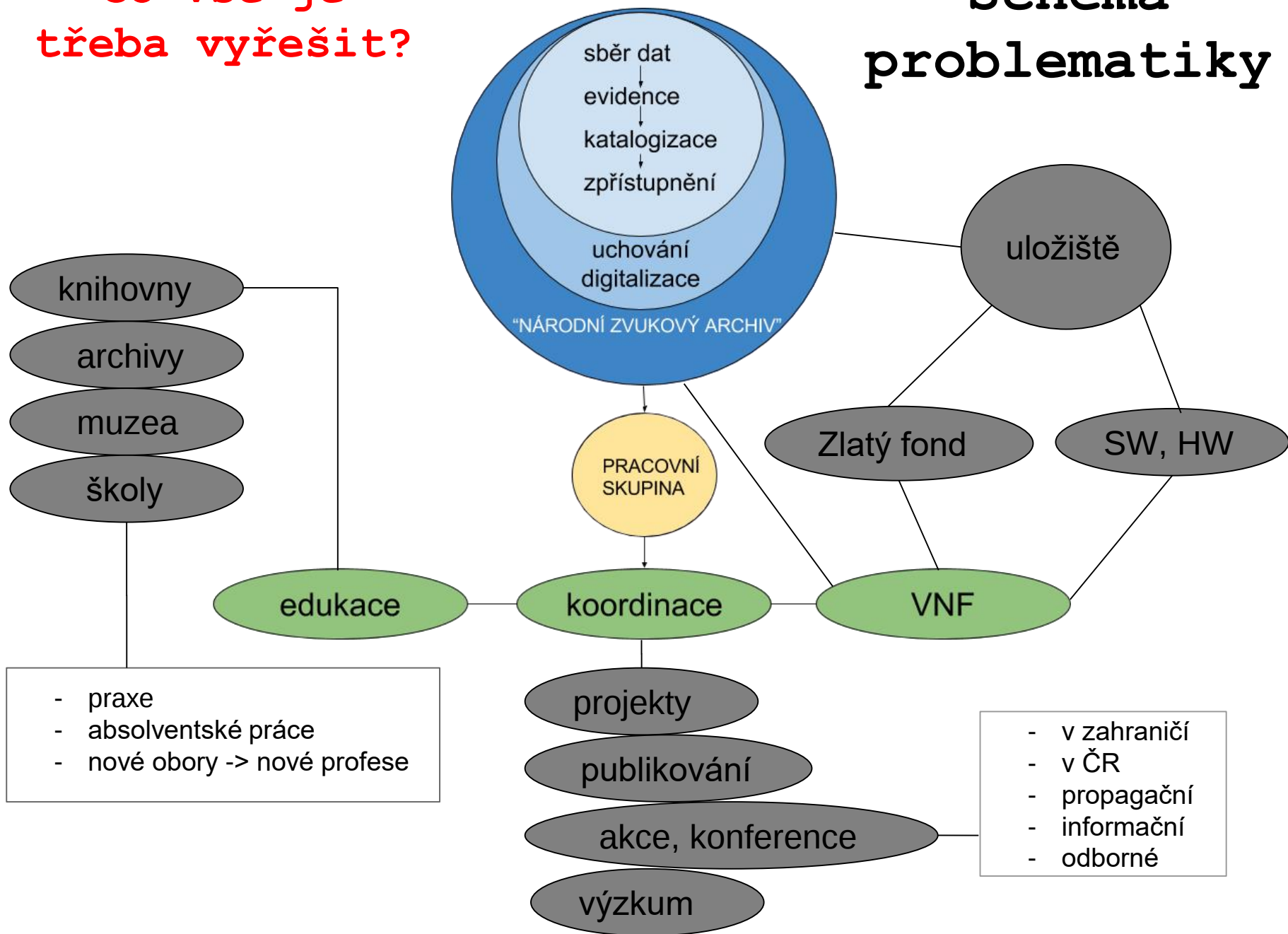
1. Aktuální situace v ČR a srovnání se zahraničím
2. Virtuální národní fonotéka
3. Projekt Nový fonograf
4. Průzkumy ZD v paměťových institucích
5. Historie nahrávání zvuku. Proč o nahrávky pečovat
6. Zásady ochrany a digitalizace zvukových dokumentů
7. Dotační programy

Péče o zvuk v ČR - kvíz

- Která instituce v ČR pečuje o zvukové nosiče/dokumenty?
- Kdo by to měl dělat?

Co vše je
třeba vyřešit?

Schéma problematiky

Kde domov můj z roku 1901

ukázka též zde

Název: **Kde domov můj**
Interpret: Franz Pacal
Místo: Vídeň
Vydavatel: Berliner
Matrice: **72640**
Rozměr: 17,5 cm
Rok: **1901**

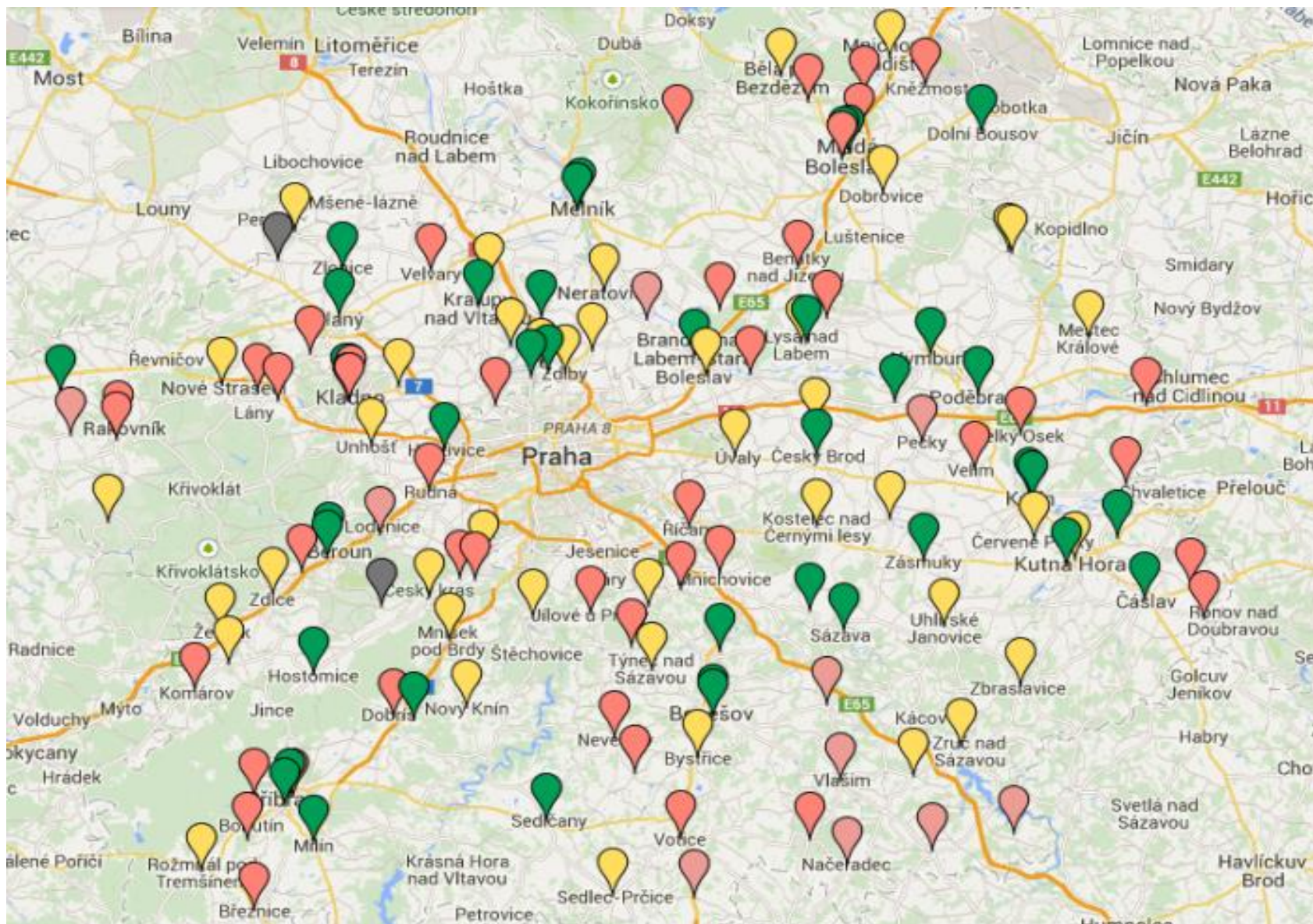
Aktuální situace v ČR - negativa

- v ČR neexistuje:
 - kompletní evidence o domácí produkci
 - soupis všech institucí, spravujících ZD
 - kompletní informace o stavu fondů ZD a stavu jejich zpracování
 - souborné diskografické publikace
 - evidence již digitalizovaných záznamů
 - koordinační centrum všech aktivit jednotlivých institucí
 - finanční účelová podpora státu
- nemůžeme se měřit se zahraničím (nemáme zdigitalizováno)
- ani se zapojit se do projektů (Europeana Sounds)

Aktuální situace v ČR - zlepšuje se

- Státní kulturní politika a Koncepce rozvoje knihoven 2015-20
- zastoupení v ÚKR
- funkční portál VNF
- dotační programy
- semináře aj. vzdělávací akce
- průzkumy (nedokončené)
- projekt Nový fonograf v NM (historické nosiče)
- silné kontakty se zahraničím
- pravidelně prezentujeme doma i v zahraničí

Ukázka výsledků průzkumu

Státní kulturní politika 2015-2020

3.3.2.A: Koncepce ochrany a zpřístupnění zvukových dokumentů jako významné součásti kulturního dědictví

3.3.2.B: Vybudování metodického a digitalizačního centra pro záchranu zvukových dokumentů v **Moravské zemské knihovně v Brně ve spolupráci s Národním muzeem (ČMH)**

3.3.2.C: Zajistit dlouhodobé úložiště pro uchování a zpřístupnění zvukových dat v rámci resortního LTP systému Ministerstva kultury

3.3.2.D: Provozovat a rozvíjet portál Virtuální národní fonotéka (role sektorového agregátora)

Co se ještě podařilo

- **Návrh Koncepce pro ochranu a zpřístupňování zvukových dokumentů v ČR** (Dostupná na [portále VNF](#))

- Publikace

- Český katalog nahrávek ...ESTA 1930-1946
- [Gramatika etiket gramofonových desek](#)
- Recorded Sound in Czech Lands 1900-1946

+

- Virtuální národní fonotéka
- e-konference
- pracovní skupina?
- [Nový fonograf](#) - projekt NM

Koncepce ochrany, digitalizace a zpřístupňování zvukových dokumentů v paměťových institucích ČR

Obsah:

- typy nosičů a hrozby degradace
- historie zvuku a snah o "Národní fonotéku"
- evidence a průzkumy
- aktéři a spolupráce
- edukace
- digitalizace a technologie

GÖSSEL, Gabriel, Iva HOROVÁ, Michal INDRÁK, Filip ŠÍR, Michal ŠKOPÍK a Petr ŽABIČKA. Návrh Koncepce pro ochranu a zpřístupňování zvukových dokumentů v ČR. 2015. Dostupné z: <http://goo.gl/sH5D50>.

Projekt NAKI II 2016-2022

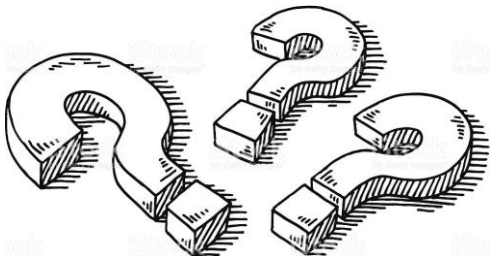
Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity

Nový fonograf: naslouchejme zvuku historie. Vytvoření postupů a nástrojů pro evidenci, digitalizaci, zpřístupnění a dlouhodobou ochranu zvukových záznamů na historických nosičích v paměťových institucích.

Globální cíl č. 2: Kulturní dědictví

Specifický cíl č. 2.1 **Výzkum a jeho uplatnění - kulturní dědictví a území s historickými hodnotami**

Specifický cíl č. 2.2 **Technologie a postupy pro ochranu kulturního dědictví**

Situace v zahraničí

- rozvíjí se i ve státech “rozvojových” (Afrika apod.)
- mezinárodní odborné asociace, národní spolky
- velké instituce a týmy odborníků (British Library, Phonogramm Archiv, Austrálie, Afrika....)
- existence velkých projektů (Save our Sound, ...)
- dotováno státem, součástí běžné činnosti
- digitalizace ve velkém rozměru
- velká pozornost věnována orální historii
- výměny odborníků mezi zeměmi, stáže...
- projekty podporované vládami...

Příklady dobré praxe v zahraničí

- [Trove - National Library of Australia](#)
- [Classical Discography](#) "Includes recordings from the LP era, principally from 1950 to 1979, and a substantial and growing number from the 78 rpm acoustic and electrical eras."
- [Jazz Discography Project](#) "A collector's guide to jazz music CD/FLAC, iTunes/MP3 and vinyl records (LP/EP/45/78, etc.): Blue Note, Prestige, Riverside Records"
- [National Jukebox](#) - *Knihovna Kongresu - Library of Congress, Washington, D.C., USA* zpřístupňuje veřejnosti zvukové nahrávky zcela zdarma. Kongresový Jukebox obsahuje nahrávky z mimořádných sbírek Knihovny Kongresu, které jsou uskladněny a zpracovávány v Packardově kampusu pro audiovizuální uchovávání - Packard Campus for Audiovisual Conservation a dalších přispívajících knihovnách a archivech.
- [British Library Sounds](#) - Fonotéka Britské knihovny má 50 000 záznamů a jejich související dokumentaci z rozsáhlých sbírek unikátních zvukových nahrávek knihovny z celého světa a pokrývají celou škálu nahraného zvuku: hudba, drama a literatura, ústní historie a divoká příroda.

Příklady dobré praxe v zahraničí (2)

- [Das Phonogrammarchiv](#) - Österreichs wissenschaftliches audiovisuelles Archiv - Rakouská akademie věd - Wien, Austria. An institute of the Austrian Academy of Sciences, is the oldest sound archive in the world. Since September 2001 the activities of the Phonogrammarchiv also include the archiving and preservation of videographic research documents.
- [Das Deutsche Musikarchiv](#) Německé národní knihovny - představuje centrální přístupový bod k hudebninám a zvukovým nosičům. Zahrnuje vše od počátků nahrávání zvuku a obsahuje všechny typy nosičů. Najdete zde i nahrávky české Esty.
- [UCSB Cylinder Audio Archive](#) - zve k poslechu fonováleček a k seznámení se s jejich historií.
- [DAHR – Discography of American Historical Recordings](#)
- [DISCOGS](#) komerční, zprostředkování prodeje, celosvětová produkce, včetně nahrávek československých, dobrá struktura
- [The Lindström Project](#) - kompilace a kompletní seznamem všech standardních desek (78 ot/m) vydaných firmou Carl Lindström Company po celém světě

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Příklady asociací apod.

iasa

International Association of Sound
and Audiovisual Archives

Internationale Vereinigung der
Schall- und audiovisuellen Archive

Association Internationale d'Archives
Sonores et Audiovisuelles

Asociación Internacional de Archivos
Sonoros y Audiovisuales

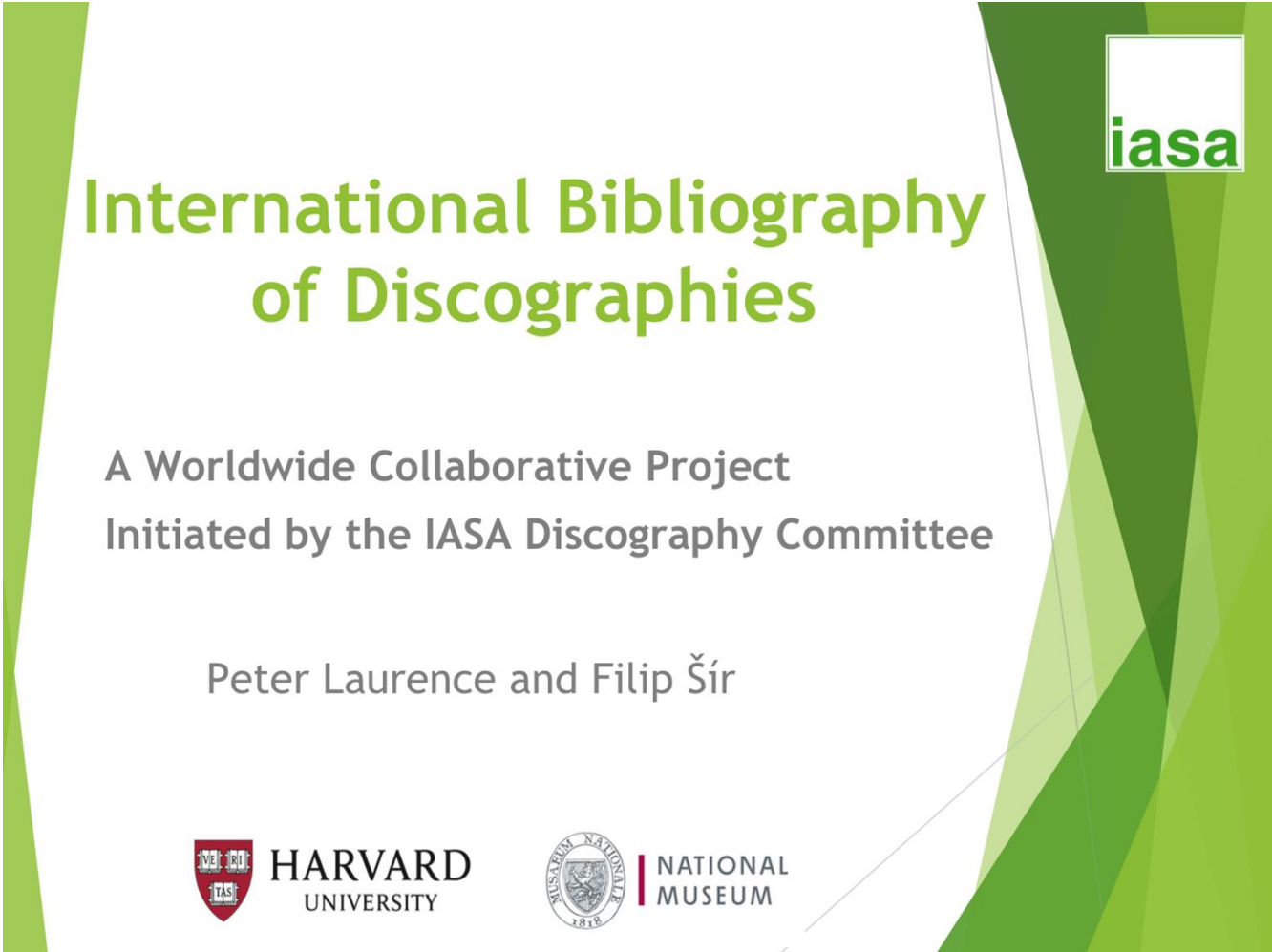
ASSOCIATION
FOR RECORDED
SOUND
COLLECTIONS

ARSC

Gesellschaft für Historische Tonträger

IASA - Discography Committee

International Bibliography of Discographies

A Worldwide Collaborative Project
Initiated by the IASA Discography Committee

Peter Laurence and Filip Šír

HARVARD
UNIVERSITY

NATIONAL
MUSEUM

International Bibliography of Discographies

<https://www.iasa-web.org/bibliography-of-discographies>

IBD

is a searchable e-resource containing entries for current and historical works of discography.

The focus is on commercial published recordings, but discographies of unpublished recordings, transcription discs and field recordings are also included in the bibliography.

In the IBD you will find label, artist, genre and national discographies in multiple languages and formats (books, articles, CD-ROMs, PDFs, websites, databases), as well as record label catalogs.

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc0YC6vnudZ2AgzanhraJXz9Jpz0UCmNKIdvmglolWvhSLBVg/viewform?c=0&w=1>

Internet Archive - Great 78 Project

THE GREAT 78 PROJECT

Preservation, Research & Discovery

Brewster Kahle, Internet Archive
George Blood, George Blood, L.P.

<http://Great78.archive.org> @great78project

Histories of sound - quiz

- Kdo a kdy vynalezl záznam zvuku?
- Jaký je nejstarší nosič zvuku?
- Co bylo původně účelem?

From Wikipedia, the free encyclopedia

Édouard-Léon Scott de Martinville (25 April 1817 – 26 April 1879) was a French printer, bookseller and inventor who lived in Paris.

He invented the earliest known sound recording device, the **phonautograph**, which was patented in France on 25 March 1857.^{[1][2][3]}

Contents [hide]

- Early years
- Phonautograph
- Rediscovery of the *Au clair de la lune* recording
- Publications
- References
- Further reading
- External links

Early years [edit]

As a printer by trade, he was able to read accounts of the latest scientific discoveries and became an inventor. Scott de Martinville was interested in recording the sound of human speech in a way similar to that achieved by the then-new technology of photography for light and image. He hoped for a form of **stenography** that could record the whole of a conversation without any omissions. His earliest interest was in an improved form of stenography, and he was the author of several papers on **shorthand** and a history of the subject (1849).^[4]

Phonautograph [edit]

From 1853 he became fascinated in a mechanical means of transcribing vocal sounds. While proofreading some engravings for a physics textbook, he came across drawings of auditory anatomy. He sought to mimic the working in a mechanical device, substituting an elastic membrane for the **tympanum**, a series of levers for the **ossicle**, which moved a stylus he proposed would press on a paper, wood, or glass surface covered in **lampblack**. On 26 January 1857, he delivered his design in a sealed envelope to the French Academy.^[4] On 25 March 1857, he received French patent #17,897/31,470 for the phonautograph.^[5] 13, footnote 85

To collect sound, the **phonautograph** used a horn attached to a diaphragm which vibrated a stiff **bristle** which inscribed an image on a **lampblack**-coated, hand-cranked cylinder. Scott built several devices with the help of acoustic instrument maker **Rudolph Koenig**.^[6] Unlike **Thomas Edison**'s later invention of 1877, the **phonograph**, the phonautograph created only visual images of the sound and did not have the ability to play back its recordings. Scott de Martinville's intention was for the device's waves to be read by humans as one would read text, which proved unfeasible. ^[7]

Scott de Martinville managed to sell several phonautographs to scientific laboratories for use in the investigation of sound. It proved useful in the study of vowel sounds and was used by **Franciscus Donders**, **Heinrich Schneebeli** and **Rene Marage**. It also initiated further research into tools able to image sound, such as Koenig's **manometric flame**.^[4] He was not, however, able to profit from his invention, and spent the remainder of his life as a bookseller dealing in prints and photographs, at 9 Rue Vivienne in Paris.^[1]

Scott de Martinville also became interested in the relationship between linguistics, people's names and their character, and published a paper on the subject (1857).^[4]

Édouard-Léon Scott de Martinville

Édouard-Léon Scott de Martinville

Born	25 April 1817 Paris, France
Died	26 April 1879 (aged 62) Paris, France
Residence	Paris, France
Nationality	French
Occupation	Printer Bookseller
Known for	Inventing the earliest known sound recording device

Phonograph.
C, barrel with opening at C; B, horn tube with membrane and stylus at A, and recording plate on which the position of the vocal points can be registered; A, handle to turn cylinder (A) covered with lampblack paper.

Dictionary illustration of a phonograph. The barrel is made

fonautograf - patentovaný ve Francii 25. 3. 1857

vytvářel jen vizuální obraz zvuku, nedokázal zpětně nahrávku přehrát (narozdíl od Edisonova fonografu z r. 1877)

Phonograph

From Wikipedia, the free encyclopedia

Jump to navigation

"Turntable" redirects here. For its use as a musical instrument, see [Turntablism](#). For other uses, see [Turntable \(disambiguation\)](#).

"Gramophone" and "Record player" redirect here. For other uses, see [Gramophone \(disambiguation\)](#).

Not to be confused with [Phonogram](#).

The **phonograph** is a device for the mechanical [recording and reproduction](#) of [sound](#). In its later forms, it is also called a **gramophone** (as a trademark since 1887, as a generic name in the UK since 1910) or, since the 1940s, a **record player**. The sound vibration [waveforms](#) are recorded as corresponding physical deviations of a spiral groove engraved, etched, incised, or impressed into the surface of a rotating cylinder or disc, called a "[record](#)". To recreate the sound, the surface is similarly rotated while a playback [stylus](#) traces the groove and is therefore vibrated by it, very faintly reproducing the recorded sound. In early acoustic phonographs, the stylus vibrated a [diaphragm](#) which produced sound waves which were coupled to the open air through a flaring [horn](#), or directly to the listener's ears through [stethoscope](#)-type earphones.

The phonograph was invented in 1877 by [Thomas Edison](#).^{[1][2][3][4]} While other inventors had produced devices that could record sounds, Edison's phonograph was the first to be able to reproduce the recorded sound. His phonograph originally recorded sound onto a [tinfoil](#) sheet wrapped around a rotating cylinder. A stylus responding to sound vibrations produced an up and down or hill-and-dale groove in the foil. [Alexander Graham Bell's Volta Laboratory](#) made several improvements in the 1880s and introduced the *[graphophone](#)*, including the use of wax-coated cardboard cylinders and a cutting stylus that moved from side to side in a zigzag groove around the record. In the 1890s, [Emile Berliner](#) initiated the transition from phonograph cylinders to flat discs with a spiral groove running from the periphery to near the center, coining the term *[gramophone](#)* for disc record players, which is predominantly used in many languages. Later improvements through the years included modifications to the turntable and its drive system, the [stylus](#) or needle, and the sound and [equalization](#) systems.

The disc [phonograph record](#) was the dominant audio recording format throughout most of the 20th century. In the 1980s, phonograph use on a standard record player declined sharply due to the rise of the [cassette tape](#), [compact disc](#), and other [digital recording](#) formats. However, records are still a favorite format for some [audiophiles](#), [DJs](#) and [turntablists](#) (particularly in [hip hop](#) and [electronic dance music](#)), and have undergone a [revival in the 2010s](#). The original recordings of musicians, which may have been recorded on tape or digital methods, are sometimes re-issued on vinyl.

Contents [hide]

- Terminology
 - United Kingdom
 - United States
 - Australia
- Early history
 - Predecessors to the phonograph
 - Phonautograph
 - Paleophone
 - The Early Phonographs
 - Early machines
 - Introduction of the disc record
 - Oldest surviving recordings

Thomas Edison with his second phonograph, photographed by [Levin Corbin Handy](#) in Washington, April 1878

Edison wax cylinder phonograph, circa 1899

Stručně z historie zvuku (1)

- **1891** první známá nahrávka na fonoválečku na českém území
- **1901** první známá nahrávka na gramofonové desce v českém jazyce
- **1923** první vysílání Českého rozhlasu (Radiojournalu)
- **1928–1934** snaha ČAVU vybudovat "velký, všestranný a obecně užitečný archiv gramofonický a fonografický"
- **1930** založení prvních českých gramofonových firem **ESTA** a **Ultraphon**

Stručně z historie zvuku (2)

- rozmach gramofonového průmyslu před 1. sv. válkou
 - po znárodnění **SUPRAPHON**
- stále chybí instituce typu Národní zvukový archiv
- pokusy v 90. letech 20. století neúspěšné
- znovuoživení s příchodem Virtuální národní fonotéky:
 - 2012 v MZK digitalizace desek
 - vytvoření portálu (databáze) a sběr dat z institucí
 - od 2016 stagnace portálu

Typologie nosičů

Základní způsoby analogového záznamu zvuku:

- mechanický záznam
 - zahrnuje záznam na fonografické válečky, různorodé formáty gramofonových desek a další méně obvyklé formáty záznamu (užívané například v hracích strojích)
- optický záznam
 - zaujímá zvláštní místo, byl využíván především ve filmovém průmyslu a pro samotný zvukový záznam pouze výjimečně
- magnetický záznam
 - záznam na drátu, všechny druhy magnetofonových pásů, analogové magnetofonové kazety

Proč uchovávat a chránit zvukové dokumenty?

- **fyzická degradace nosičů** = ztráta obsahu
- zastarávání technického vybavení
 - pro řadu ZD neexistuje původní reprodukční zařízení či jiné potřebné komponenty
- vědomosti odcházejí s odborníky oboru: sběratelé/fandové, opraváři/technici
- ZD = záznamy hudby (různé žánry) a mluveného slova (jazyk, literatura, tradice, znalosti...)
- ochrana/záchrana národního kulturního dědictví
- neexistence “národní” instituce

Důležité faktory komplexní péče o ZD

- stav evidence a katalogizace
- podmínky pro skladování
- omezit ohrožující činitele
- přehrávací technika
- poučené pečující osoby
- nutnost pravidelných kontrol obsahu
- nároky na pracovní kapacity a finance
- ochrana x dostupnost
- digitalizace a redigitalizace → jediná cesta k trvalé záchraně

Zásady ochrany a digitalizace ZD (1)

1. ochrana fyzických nosičů
 2. ochrana digitálních dat
- Technický standard **IASA TC03** (Technical Committee, The safeguarding of the Audio Heritage: Ethics, Principles and Preservation Strategy)
 - Fyzická **ochrana**:
 - skladování - podmínky, specifika jednotlivých nosičů
 - očista
 - obaly, stavění
 - manipulace
 - transport

Zásady ochrany a digitalizace ZD (2)

- **Novotná, Helena.** Návrh modelového řešení pro dlouhodobé uchovávání vybraných typů zvukových dokumentů v paměťových institucích České republiky. Brno, 2018. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Michal Hora.

- **METODIKA:** Manipulace s historickými nosiči a jejich ochrana

Virtuální národní fonotéka - stručná historie

- **konec 90. let** - České muzeum hudby (Národní muzeum) + Moravská zemská knihovna v Brně → neúspěšné granty
- stále scházelo (a schází):
 - národní instituce pro zvuk = standardy, metodologie....
 - komplexní přehled o zvukových sbírkách + institucích
 - evidence probíhající digitalizace
- **2012** - VNF vznikla v Moravské zemské knihovně
- **2015–2016** - nedostatek pracovních a finančních kapacit
- **2017** - VNF přemístěna do Národní technické knihovny

<https://www.narodnifonoteka.cz/>

NTK
NÁRODNÍ FONOTÉKA

VIRTUÁLNÍ NÁRODNÍ FONOTÉKA

Q Hledat

Pokročilé vyhledávání

Možnosti vyhledávání

- Historie vyhledávání
- Pokročilé vyhledávání

Objevte více

- Procházení katalogu

...aby každý stát soustředil a uchoval v nějaké národní diskotéce cenné desky obsahující jednak národní folklór, jednak vynikající díla domácích skladatelů nebo výkonných umělců a uměleckých souborů, pokud jsou nahrána na gramofonových deskách. Tak by vznikl skutečný archiv národní hudby v autentickém a vrcholném provedení, archiv sloužící k mezinárodní propagaci domácího umění, k rozšiřování rádiem, k vědeckému studiu atd. – věc jistě žádoucí.

Karel Čapek

O projektu

Obsah a cíle VNF

Virtuální národní fonoteka má za cíl informovat o existenci, místě uložení a podobě daného zvukového dokumentu.

Poskytovatelé dat

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA

Národní knihovna České republiky
National Library of the Czech Republic

Český rozhlas

SUPRAPHON

Městská knihovna v Praze

Knihovna Jiřího Mahena v Brně

Knihovna Liberec

KRAJSKÁ KNIHOVNA FRANTIŠKA BARTOŠE VE ZLÍNĚ

KRAJSKÁ KNIHOVNA VYSOČINY

Knihovna města Hradce Králové

Městská knihovna v Přerově

Městská knihovna Ústí nad Orlicí

Radioteka.cz

audioteka.cz

Knihovna Plzeň

SEVEROČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA ÚSTÍ NAD ORLÍ

Archiv české a slovenské filmové hudby

Knihovna Jiřího Mahena v Brně

Co je Virtuální národní fonotéka

- **webový portál** - specializovaná **data**báze, poskytující informace o:
 - **existenci, umístění a formátu** zvukových záznamů
 - online přístup bez jakýchkoliv omezení
- zvukové nahrávky
 - na všech typech nosičů
 - s různým typem obsahu (hudba, slovo, zvuky..)
- spojuje **různé tvůrce metadat** (*knihovny, archivy, nahrávací firmy, soukromé instituce, jednotlivce*)

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

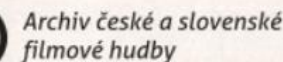
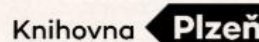
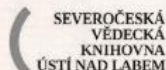
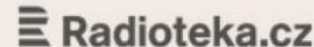
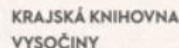
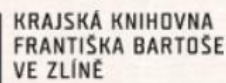
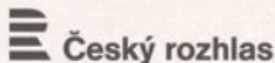
Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Institute přispívající do VNF

Poskytovatelé dat

Institute přispívající do VNF

- sklízíme data ze 25 institucí
- knihovny (celkem 19)
 - Knihovna Jiřího Mahena v Brně (53 000 z.)
 - Knihovna města Hradce Králové (48 600 z.)
 - Městská knihovna v Praze (45 800 z.)
 - Moravská zemská knihovna (34 400 z.)
 - Národní knihovna ČR (27 300 z.)
- další instituce
 - Národní muzeum (7 800 z.)
 - Česká televize - Archiv (10 400 z.)
 - Český rozhlas - Radiotéka (984 z.)
 - Audioteka.cz
 - Supraphon (25 700 z.)

Spolupráce s dodavateli

- smlouva o spolupráci - uzavřeno s 8 dodavateli
- dodavatel poskytuje do VNF své záznamy
- dodavatel odpovídá za obsahovou i formální správnost předávaných dat
- společné doladování sporných údajů, zobrazení apod.
- údaj o dostupnosti primárního dokumentu

VNF - jak funguje

- volně dostupný open source software (VuFind)
- sklizení dat
 - většinou s využitím **OAI-PMH**
 - příp. jednorázová dávka
- založeno na **MARC 21** (XML)
- unikátní **systemové číslo** záznamu
- **deduplikace** importovaných/zobrazovaných záznamů

Proč je VNF jedinečná?

- souborný katalog zvuku v České republice
- neobsahuje jen hudbu, ale **“orální historii”**, rozhlasové vysílání, zvuky, atd.
- spojuje **instituce s různým právním rámcem - tj. včetně soukromých subjektů**
- nejen katalog, ale též **místo pro poslech:**
 - přehrávání vybraných nahrávek (v souladu s **copyrightem!**)
- obohacení bibliografických záznamů o **aktivní odkazy:**
 - na digitalizovanou verzi
 - do e-shopů
 - na web vlastníka záznamu
 - na další příbuzné/relevantní weby

Rozhlasová historie 1923-2013

Délka: 11 hodin 55 minut

Interpret: [Tomáš Garrigue Masaryk](#), [Tomáš Baťa](#), [Edvard Beneš](#), [Josef Suk](#), [Jiří Voskovec](#), [Jan Werich](#), [Milada Horáková](#), [Martin Frič](#), [Emil Hácha](#), [Klement Gottwald](#), [Jan Masaryk](#), [Rudolf Slánský](#), [Zdeněk Nejedlý](#), [Antonín Novotný](#), [Václav Havel](#), [Karel Kyncl](#)

Kategorie: [Divadlo, rozhlas, televize](#)

Vydavatel: [RadioServis](#)

Typ: Audiokniha kompletní

Formát: MP3 ke stažení

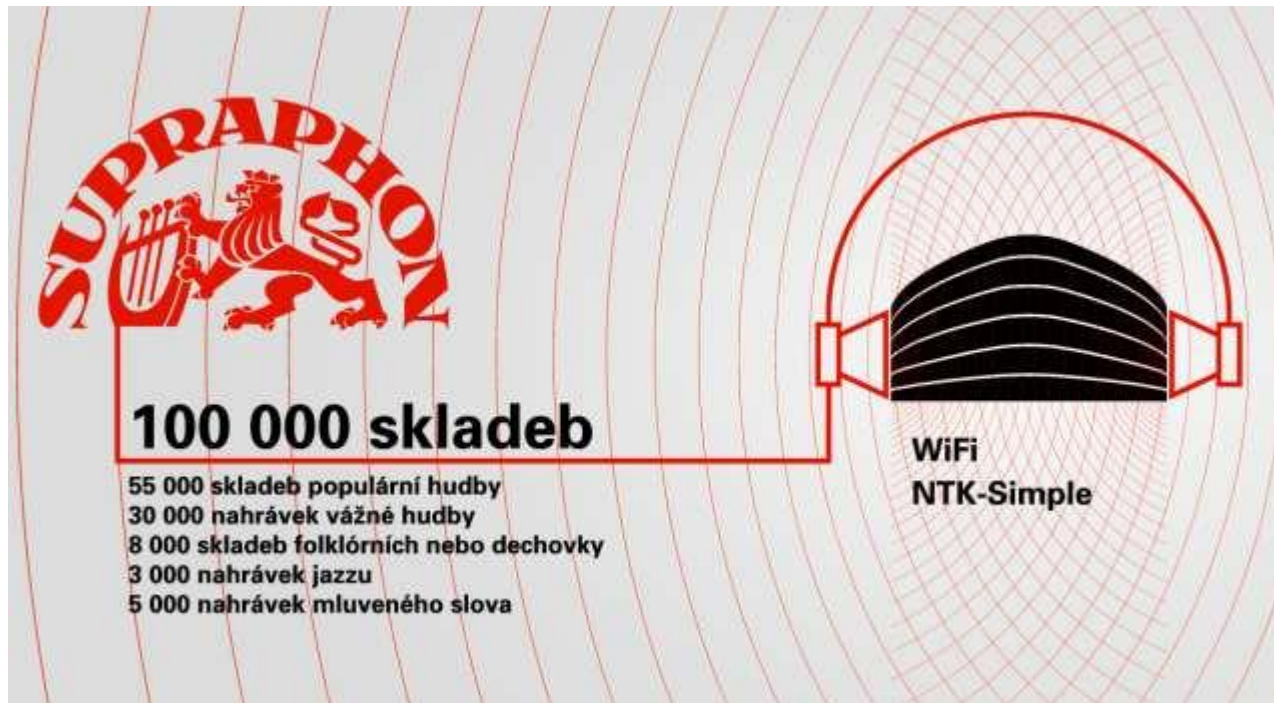

Pustit ukázkou

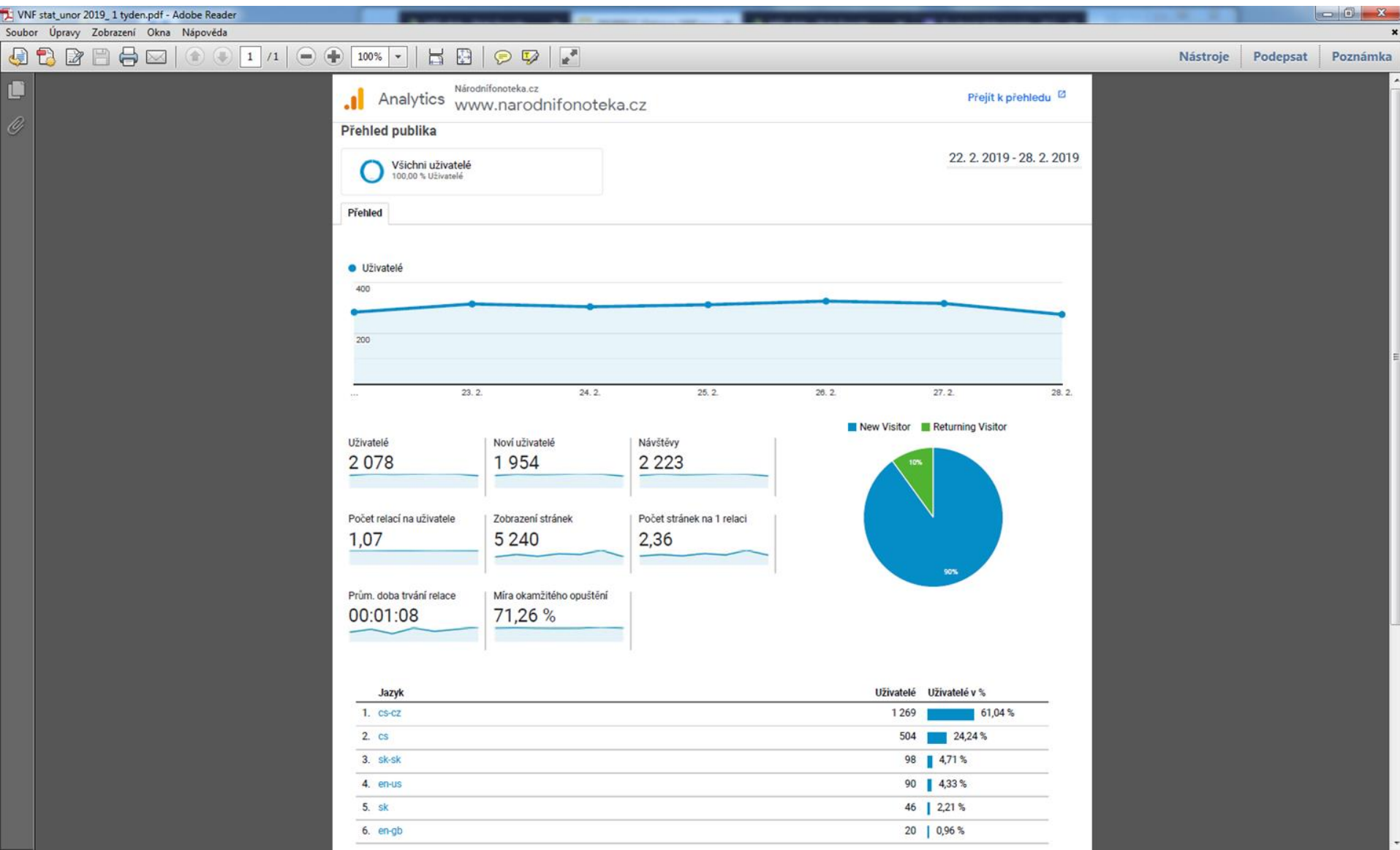
0:00

Příklad spolupráce

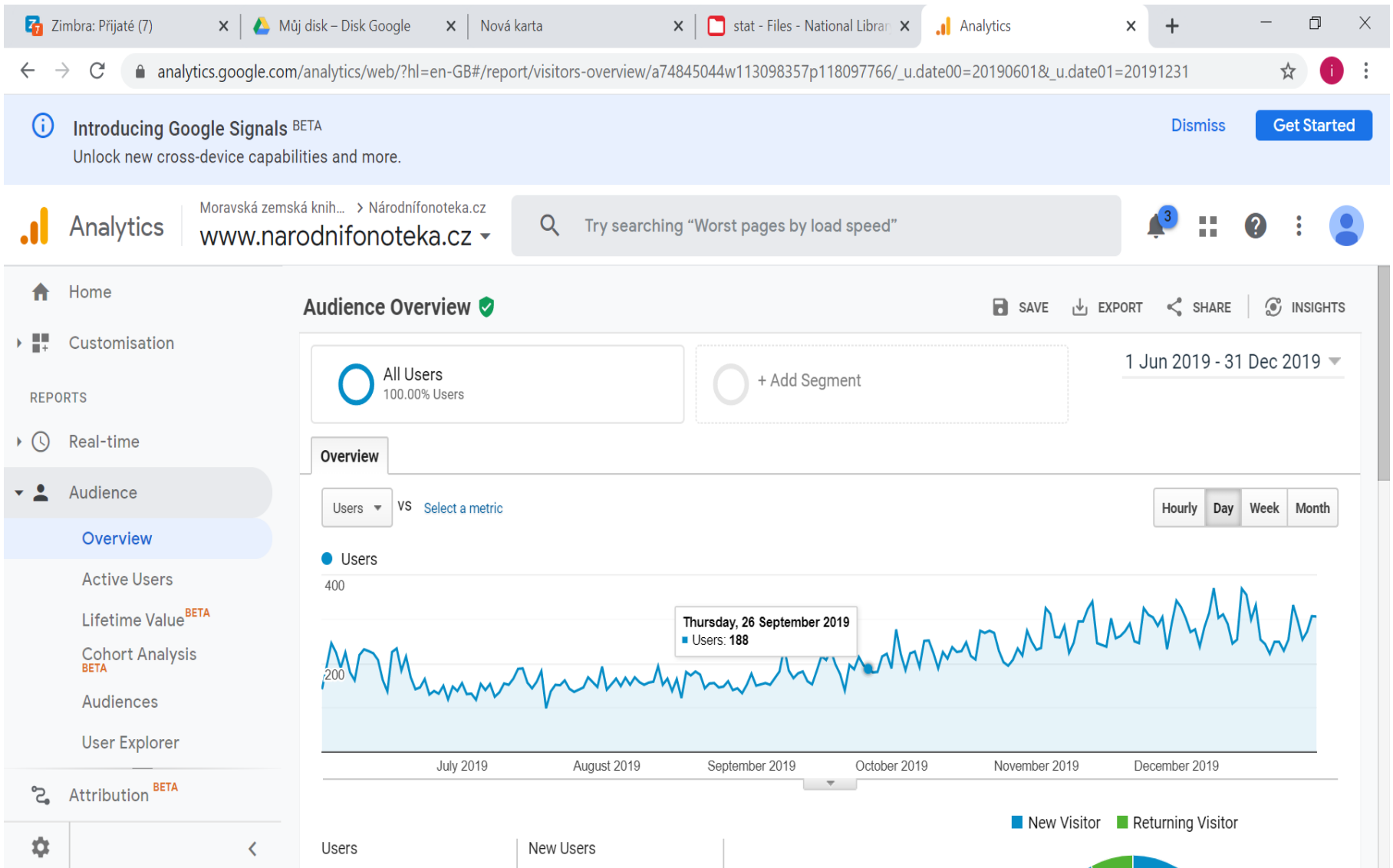
Supraphon Digitální Archiv v NTK

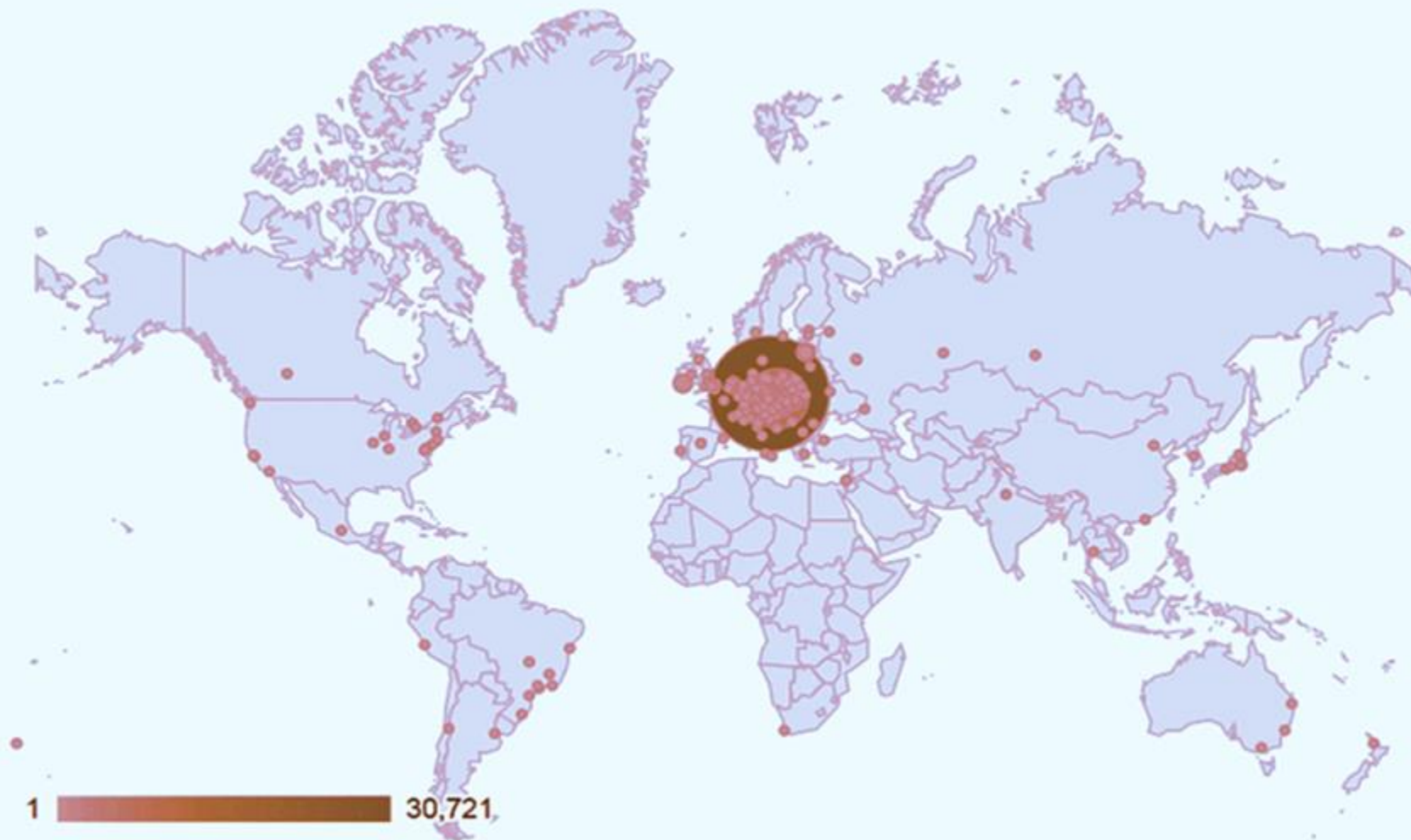
Návštěvnost za 1 týden

Roční návštěvnost 2019

Návštěvnost máme i ze světa...

VNF - rozvoj spolupráce

- noví dodavatelé dat a instituce v jednání:
 - Archiv české a slovenské filmové hudby
 - Český rozhlas – celý zvukový archiv
 - Národní muzeum – data z projektu Nový fonograf
 - Hudební informační středisko
 - Supraphon – celý zvukový archiv

- plánujeme další: IDU, AMU, presidentský archiv.....

VNF - současnost

- získali jsme dotaci z projektu VISK 1
- 2 typy výstupů:
 - praktické
 - návrhy budoucích řešení
- Vyhodnocení průzkumu uživatelů:
 - dotazník na portálu
 - 1. kvartál 2019
 - 9 otázek
 - 243 odpovědí

VNF - projekt VISK 1 - rok 2019

- 4 workshopy (v KK) a 2 výběrové přednášky (UK a MU)
- nové funkce pro správu a uživatele:
 - nasazení OAI -PMH pro stahování záznamů z VNF do lokálních katalogů
 - širší možnosti vyhledávání (a sjednocení terminologie)
 - poslechový komfort
 - podrobnější statistiky
 - automatizované kontroly a reporty....
- návrh revize metadatového setu (s ohledem na muzea, archivy)
- tvorba referenční databáze: metodiky, infozdroje, kontakty, články...)
- návrh modernizace designu i obsahu webového portálu VNF

Příklady pro inspiraci ze zahraničí

- adoptujte si svoji nahrávku
- playlisty
- rejstříky
- obrázky etiket
- metadata “pro lidi”
- terminologické slovníky
- nápovědy
- integrovaný zvuk
- kompletní sbírky, tematické celky
- obohacování dat

A vedle projektu - konkrétní plány 2019

▪ Analýzy:

- průzkum potřeb popisu ZD (metadata)
- zahraniční „fonotéky“ a jejich funkce
- SW nástroje, služby

▪ zapojovat nové instituce - uzavírat smlouvy

▪ úzká spolupráce s Národním muzeem: obsahový garant, dodávání dat, digitalizace...

▪ nově navrhovaná organizační struktura (ve smlouvě s NM):

- Rada VNF - výkonný řídicí orgán
- koordinátoři za NM a NTK
- PS - poradní, z dodavatelů a odborníků z praxe

Průzkumy v paměťových institucích

- pokračování letos (dříve zaměřeno hlavně na existenci sbírek)
- rozdílnost praxe - rozdílnost institucí
- průzkum ve všech typech (knihovny, muzea, archivy)
- otázky ve 4 blocích:
 - obsah sbírky
 - způsob popisu
 - doplňování
 - zpřístupňování
- vytvoření adresáře
- příprava dotazníku
- vyhodnocení a vícenásobné využití výsledků

Průzkumy v paměťových institucích (2)

- obesláno 180 adresátů
 - návratnost 61
 - vyžádané příklady zaslalo 15 institucí
 - vyhodnocení a využití výsledků:
 - další mapování fondů/sbírek/kolekcí a nosičů
 - analýza rozsahu, úrovně atd. popisu
 - definování problémů v praktické katalogizaci
 - návrh řešení
- ? cesta k dohodě na “snadném” metadatovém popisu ?

Zastoupení jednotlivých typů nosičů

- Fonoválčky 0%
- Šelakové desky 1%
- Vinylové desky 21%
- Kazety 6%
- Magnetofonové pásy 1%
- kompaktní disky 71%

Stav zpracování nosičů

- E-katalog 79%
- Jakýkoliv seznam včetně elektronické formy, lístkového katalogu apod. 18%
- Žádné zpracování 3%

Čím se řídí e-katalogizace ve Vaší instituci?

Standardy a pravidly NK ČR (RDA nebo AACR, MARC21) 41%

Nemáme stanoveny 23%

Základní pravidla pro zpracování archiválií. 5%

Národní standard MVČR 1%

Částečně knihovnickými pravidly 5%

Pravidla pro zpracování archiválií 16%

Zákon č. 499/2004 Sb., a příružené vyhlášky 2%

Nová základní pravidla pro zpracování archiválií 2%

Interní předpisy 2%

Sbírkové předměty evidujeme dle požadavků MKČR a Žalmana 2%

Zastoupení jednotlivých typů nosičů

Fonoválčky 0%

Vinylové desky 21%

Kazety 6%

Magnetofonové pásy 1%

Šelakové desky 1%

kompaktní disky 71%

Stav zpracování nosičů

E-katalog 79%

Žádné zpracování 3%

Jakýkoliv seznam včetně elektronické formy, lístkového katalogu
apod. 18%

Základy ochrany a digitalizace ZD (2)

- vlastní proces digitalizace - workflow
- repozitáře
- dlouhodobé uložení dat
- bitová ochrana
- digitální kurátorství
 - seminář v NTK: Michal Konečný (29. 10.)
 - v rámci AKM: Bertram Lyons (4. 12.)

Zatím tato oblast u nás není dostatečně rozpracována, stadium vývoje - viz projekt [Nový fonograf](#)

Zvukové dokumenty a dotační programy

- dotační okruhy ušité jen pro tištěné dokumenty
- jednání s MK a splnění podmínek:
 - příprava standardů
 - aktualizace podmínek v dokumentaci
 - spolupráce s garanty a komisemi
- 2015 - **VISK 5** rozšířen o retrokonverzi či rekatalogizaci ZD
- 2016 - **VISK 7** rozšířen o digitalizaci ZD

dosud málo využito...

VISK 1, VISK 2, VISK 5, VISK 7

VISK 1 Koordinační centrum programu VISK

ProArc - podpora zvukových dokumentů

VISK 2 **Mimoškolní vzdělávání knihovníků**

Moderní informační a komunikační technologie v knihovnictví

VISK 5 Národní program retrospektivní konverze katalogů knihoven v ČR - RETROKON

Rekatalogizace šelakových gramofonových desek z fondu NM - ČMH - 2. etapa

VISK 7 Národní program digitálního zpřístupňování dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru
- Kramerius

6) **Reformátování zvukových dokumentů** zaznamenaných na gramofonových deskách včetně převodu etiket do digitální podoby

NTK

50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E

Národní technická knihovna
National Technical Library

210 mm

Děkujeme za pozornost

Záznam přednášky on line:

<https://www.youtube.com/watch?v=sBIQd-hy67g&t=282s>

PhDr. Iva Horová

iva.horova@techlib.cz

Mgr. Helena Novotná

helena.novotna@mail.muni.cz